HET AUXILIAIR ESKADER

EN NOG WAT.

NALEZING OP DE MARINE-BEGROOTING VAN 1886.

DOOR

JUNIUS.

LEIDEN.
DERS VAN DER HOEK.
1886.

LEMBAGA KEBUDAJAAN INDONESIA

VI-190

38 hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 30-06-2010
Nomor Indus : 926/PN-Museum/2010
BIB - ID : 4280660
ITEM - ID : 0409111034
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI-190

HET AUXILIAIR ESKADER

EN NOG WAT.

NALEZING OP DE MARINE-BEGROOTING
VAN 1886.

DOOR

JUNIUS.

LEIDEN.
GEBROEDERS VAN DER HOEK.
1886.

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.
BAT
GENOOTSCHAP
VAN
KUNSTEN

Boek- en steendrukkerij van De Breuk & Smits.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hoewel de beraadslaging over de Marine Begrooting den vroeger nooit gekenden tijd van vier dagen (wel is waar vertraagd door tusschentijds behandelde onderwerpen) innam, en de voorname aanleiding daartoe wel gezocht zal moeten worden in de zucht naar inkrimping van het eindcijfer, zoo heeft zij echter nog niet lang genoeg geduurd om daarop den stempel te drukken van eene behandeling »à fond". Het tegendeel is waar. Het debat heeft hoofdzakelijk geloopen over de kwestie der torpedobooten. Zuinigheid bij het toestaan der daarvoor aangevraagde gelden was de leus, en mogt de Minister al niet alles krijgen wat hij vroeg, zoo heeft hij toch den weg gebaand naar de bereiking van zijn doel. Maar de ware zuinigheid is niet betracht en ook niet verkregen. Al wat vatbaar was voor rationeele vermindering van uitgaven, is gebleven en hoewel zeer gewaar-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

deerde pogingen zijn gedaan, om de geldverspillingen in Indië te doen ophouden, zoo schijnt het grootst gedeelte der 2e kamer, den lust en de kennis ontbroken te hebben, om den Minister in zijne beschouwingen over het Auxiliair Eskader, de duimschroeven aan te zetten. Er zijn overigens in het voorloopig verslag zijner begrooting, den Minister zeer belangrijke vragen gedaan, die bijna niet zijn beantwoord en waarover in de kamer in het geheel niet is gesproken. Wij noemen hierbij de zaak der opleiding van jonge schepelingen, die toch wel aanleiding had kunnen geven tot een ernstig gebat, vooral als zuinigheid de leus is en moet zijn van de volksvertegenwoordiging, in een tijd dat de Minister van Finantiën met al zijn verstand naar middeltjes moet zoeken om zijn kas in evenwigt te houden. Maar de ongeregelde manier van werken der Kamer, hare late bijeenkomsten, haar overtollig verbeuzelen van tijd, waardoor ten langen laatste, de begrootingen met hoe langer hoe meer haast en oppervlakkigheid worden afgeroffeld, is het groote struikelblok voor een goede afdoening van zaken.

Had men in werkelijkheid zuinigheid, en zelfs zeer doelmatige zuinigheid willen betrachten dan had men moeten luisteren naar de stem van die afgevaardigden die in meerdere of mindere mate de gebreken aan-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

wezen van het Koninklijk Besluit van 16 November 1866, die zich/ beriepen op de adviezen van eenige schrijvers op Maritiem gebied en waarbij vooral de Heer Kielstra deed uitkomen wat door 's Ministers voorganger den vice-admiraal Geerling ten aanzien van het Auxiliair Eskader was medegedeeld — dan had ook ter sprake moeten komen het stelsel van opleiding der jeugdige schepelingen door dien zelfden Vlagofficier op zeer goede gronden gewraakt, en dan zou het ook in geenen deele misplaatst zijn geweest als men eens over de defensie van Neerlands Indië had gesproken, en over het aandeel dat daarbij aan de Marine toekomt. Want dat het eindelijk hoog tijd wordt dat ook dáár de defensiekwestie behoorlijk geregeld wordt, vooral nu elders bewegingen op Koloniaal gebied zulke buitengewone proportiën beginnen aan te nemen, zal wel door geen enkel Staatsman en deskundige worden ontkend, wiens blik iets verder reikt dan het voldoen aan den administratieven eisch van het oogenblik.

Het ziet er, zoo als de heer Kielstra teregt opmerkte daarmede in Indië zeer treurig uit en volkomen juist was het dan ook van hem ingezien toen hij zijn overtuiging uitsprak dat Indië van de zeezijde geheel onverdedigd kon genoemd worden, wanneer men zulks wil doen met vier verouderde schepen. Zeer juist was

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

dan ook zijne redenering dat hij geen vrijheid vond om zijne stem aan eene begrooting te geven, waarin een toestand bestendigd wordt, die zulke groote uitgaven na zich sleept zonder het minste nut, al mogt hij dan ook geneigd zijn om gelden toetestaan voor de door den minister aangevraagde torpedo booten.

En is alzoo de gewigtige zaak van de verdediging onzer koloniën slechts ter loops ter zake gekomen, zoo kan echter de Heer Kielstra de voldoening smaken dat er opmerkers zijn die met hem instemmen, die Indië van nabij hebben leeren kennen en die weten hoe schromelijk veel aan die verdeding nog ontbreekt. Niettegenstaande er bergen van defensie plannen voor Indië in de archieven der Militaire en Koloniale Departementen verborgen zijn, en men derhalve volstrekt geen circumlocutie correspondentie met de Oost meer zou behoeven te houden om tot een doelmatig plan te komen, zoo schijnt er maar niet aan gedacht te worden dat er eens een tijd komen kan, waarin men *heusch* Indië tegen een buitenlandsche aanval zou moeten verdedigen. En wat zou er dan wel zoo gebeuren in den toestand waarin thans de marine aldaar verkeert? Één snel schip met eenige torpedo's gewapend zou veel kans hebben de gantsche Indische Zeemagt te vernielen en als men niet stekeblind wil zijn dan kan men zien en het ook

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

weten, dat er Engelsche, Duitsche, Fransche, Amerikaansche en Russische Eskaders in het verre Oosten zijn gestationeerd, voor wie het slechts eene kleine moeite zou zijn alle zeeën van onzen Archipel te bezetten en er den baas te spelen. Hier in Europa zwoegen wij ons dood om de defensie in orde te krijgen, en de Oost die ons gemaakt heeft wat wij zijn en ons kan doen blijven wat wij zijn, laten wij weerloos liggen. Wij maken in de Oost prachtige havens, en leggen spoorwegen aan door Java als zoovele aanlokselen voor het begeerig oog van een vooruitstrevenden vérzienden nabuur. Maar wat doen wij om al dat kostelijk goed te verdedigen...? De Heer Kielstra heeft gelijk dat hij er op aandringt om de defensie dáár ter harte te nemen, en niet zoo als thans door de dure ondoelmatige instandhouding van een schijnvertoonend auxiliair eskader, 's lands geld middelen uit te putten en verkeerd aan te wenden.

Indien derhalve de vertegenwoordiging eens een goed werk wilde doen, dan moest zij er met al de kracht die er toch nog in dat lichaam zetelt, op aandringen dat de defensie van Indië niet langer tusschen hemel en aarde blijve hangen en geen marine of koloniale begrootingen meer toestaan, zonder dat van den ernstigen wil bleek om de hand te slaan aan een goede regeling daarvan, geheel in verband met

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

den toestand der geldmiddelen en waardoor men tot een vertrouwbare basis kan komen van hetgeen werkelijk noodig is.

Wij aarzelen niet te verklaren dat de toestand der Marine in Indië niet alleen zeer ongeregeld is maar ook buitengewoon kostbaar voor de Nederlandsche Staatsbegrooting en het is daarom dat men niet meer volstaan kan, zooals de Minister van Marine deed, met te zeggen dat hij het gevoelen deelt van hen, die weinig instemming gevoelden met het denkbeeld van den Admiraal Geerling, om het auxiliair eskader op te heffen; Hij grondde dat gevoelen eenigzins op de de noodzakelijkheid van het steeds in Indië aanwezig zijn van eenige groote schepen, tot afwering van een coup de main, maar waar staat het geschreven dat die Vlagofficier die schepen niet dáár wenschte te behouden. En waar haalt de Minister het bewijs van daan, dat in Indië het dienen op groote schepen zoo doelmatig is. Hij schijnt op dat punt al zeer weinig ondervinding te hebben, en dit is al weer een bewijs hoe spoedig men door een jaren lang verblijf aan wal, vergeet wat het ware noodige is voor eene Marine. De ernst van het goed dienen kan alleen betracht worden in klimaten waar men met de natuur te worstelen heeft, waar het ligchaam niet wordt geénerveerd door tropische hitte, en zoo kon in elk geval de nood-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zakelijkheid van groote schepen in Indië, om daarop goed dienen te leeren daardoor niet worden bewezen.

En al verklaart de minister dat er toch mogelijkheid bestaat van de afwering van een *coup de main*, door eenige groote schepen, zoo als die welke thans in Indië aanwezig zijn, zoo beteekent die bewering al heel weinig, als men weet dat die zelfde schepen, door één torpedo boot vernield kunnen worden. En hij deed dit op een oogenblik toen nog zoo kort geleden de fransche marine met gewone spartorpedo's vernieling en schrik in de chinesche vloot teweegbragt.

Met zulke algemeenheden, om niet te zeggen onjuistheden wordt de kamer afgescheept, goede raad laatdunkend versmaad, denkbeelden van mannen van langdurige ondervinding niet geteld, en ten slotte het vaderland in zijn dierbaarste belangen onverdedigd gelaten.

Wij willen voor het tegenwoordige, bij dit onderwerp niet langer stilstaan, maar alleen aantoonen, wat naar ons gevoelen, na eene aandachtige lezing van hetgeen daaromtrent in 's Lands raadzaal is gezegd en verhandeld, de eigenlijke denkbeelden waren van den minister Geerling.

Om dit echter met de noodige klaarheid te doen zullen wij uit de twee zeer belangrijke redevoeringen van dien minister, gehouden in de beide kamers der

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Staten-generaal, dat gedeelte wat betrekking heeft op het auxiliair eskader in zijn geheel terug geven. Hij sprak als volgt in de 2e kamer in hare zitting van den 14 December 1883: »Wat het auxiliair eskader betreft, die zaak heb ik onmiddelijk bij mijn optreden met den Minister van Koloniën besproken. Ik durf zeggen dat ik in deze aangelegenheid eenige ondervinding heb, daar ik de eer had gedurende 3½ jaar de Indische zeemagt te kommandeeren. Het spreekt van zelf dat mij in dien tijd veel is opgevallen, maar het was toen de tijd niet daarover te spreken, ik was toen geen Minister en had daar geen recht toe. Ik heb echter al die opmerkingen in het kastje van mijne herinnering nedergelegd, om het er te gelegenertijd te kunnen uithalen.

»Mijne ondervinding is dan dat de Marine in Indië eene zeer dure zaak is. Ik ontken het nut daarvan niet; maar ik vind ze duur. Daarom heb ik er met een enkel woord gewag van gemaakt, dat het in mijn plan lag die zaak te herzien, om te trachten haar te verbeteren, bijv. door opheffing van het auxiliair eskader.

»Mijn collega voor Koloniën vond er veel goeds in dat de Marine in Indië in hare eigene behoefte zou voorzien, even als dit met de Indische landmacht het geval is; hij achtte meer vrijheid van beweging

PERPUSTAKAAN NASIONAL
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

voor de Indische marine wenschelijk. Ik heb terstond gezegd dat ik dit in zooverre met hem eens was, dat de quintessence van die zaak steeds in Nederland moest blijven, dat men het auxiliair eskader kon afschaffen, maar dat de schepen in Indië van uit Nederland geadministreerd moesten worden, dewijl zij met Nederlandsch personeel bemand moesten worden.

»Die kwestie van het auxiliair eskader is te recht hier ter sprake gebracht, omdat hij van veel invloed op de geheele Marine is. Zooals bekend is, werkte tot nu toe de Marine tot verdediging van Indië mede door het voortdurend daar aanwezig zijn van het zoogenaamd auxiliair eskader, waaraan de taak is opgedragen, voorgeschreven bij Koninklijk besluit van 16 November 1866.

»Reeds lang bestond bij mij de overtuiging dat de groote geldsommen, aan het onderhoud van het Eskader besteed, niet aan het doel beantwoordden.

»Tot recht verstand van de zaak diene dat de zoogenaamde Indische Militaire Marine eigenlijk ook een Nederlandsch eskader kan genoemd worden, want al wordt het matrieel door Indië bekostigd, het leven wordt er aan gegeven door het personeel van de Nederlandsche zeemacht.

»Wel is waar komt dit ook, voor zoover het dienst

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

doet op de schepen der Indische Militaire Marine, voor rekening der Kolonie, maar dit verandert aan het wezen der zaak niets. Sedert jaren is daaraan nu toegevoegd een tweede Nederlandsch Eskader, bestaande uit een 4 tal groote oorlogsschepen, dat geheel en al ten laste komt der Nederlandsche Staatsbegrooting, en gemiddeld ruim een millioen 's jaars kost.

»Droeg nu dit auxiliair eskader het karakter van een werkelijk eskader, dat wil zeggen eene Nederlandsche scheepsmacht onder een eigen chef, met de bestemming om tijdelijk in Indië dienst te doen en periodiek of naar gelang van omstandigheden naar Nederland terug te keeren, zoodat de Nederlandsche Marine het nut van zoodanige scheepsmacht ook nog tot andere doeleinden kon aanwenden dan alleen tot het verrichten van gewone Indische Militaire diensten, dan ware het in standhouden daarvan wellicht nog te verdedigen; maar dit niet het geval zijnde, is eigenlijk dit kostbare Nederlandsche auxiliair eskader zoo zachtjes aan een aanhangsel geworden van de Indische Militaire Marine. Dat door zoodanige regeling de Nederlandsche Marine eigenlijk geheel en al cijnsbaar is geworden aan de belangen der Kolonie valt moeielijk te ontkennen. Zij put haar uit en verteert hare beste krachten en is zeer onereus aan de eigen-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

lijke Nederlandsche defensie en een goed en doelmatig oefeningsstelsel voor het Nederlandsche personeel.

»De eischen tot geregelde instandhouding van de beide in Indië dienstdoende marines, zoowel in personeel als in materieel verplichten den Minister van Marine tot voor den dienst zeer nadeelige maatregelen waarvan hij alleen wil noemen de verplichte aflossing van officieren en manschappen met gewone koopvaardijschepen, hetwelk niet gunstig werkt op hunne vorming en oefening en zeer duur is. Het voortdurend in dienst zijn van de 2 Ramtorenschepen in Indië is inderdaad onnoodig, doch kan bij de bestaande regeling niet worden vermeden. Betoog zal het echter wel niet behoeven wat die kosten aan stoomketels, werktuigen en steenkolen. Ik noem dat eene bepaalde luxe die zich alleen de groote mogendheden mogen veroorlooven, die in het verre oosten voor politieke doeleinden deze gepantserde eskaders gestationeerd houden.

»Het gevolg is dan ook geweest dat de *Prins Hendrik der Nederlanden* reeds een stel ketels heeft versleten en daarvoor nieuwe bekwam, terwijl op dit oogenblik voor de *Koning der Nederlanden* nieuwe in aanmaak zijn.

»En wat nu betreft de beide schroefstoomschepen 1 klasse *Atjeh* en de *Koningin Emma*. ook deze beide

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

krachtige oorlogschepen prèsteerden voortdurend diensten in de Kolonie die evengoed door de schepen van kleiner charter der Indische Militaire Marine konden worden verricht. Herhaaldelijk en ook nu onlangs door den afgetreden Kommandant der Zeemagt is de Indische Regeering er opgewezen dat het auxiliair eskader diensten verricht die daaraan niet hadden behooren te zijn opgedragen, doch zoo als het gewoonlijk gaat, kan men zich bij de voortdurende behoefte aan oorlogsschepen, daaraan niet houden en komt men er toe te gebruiken wat men voor en bij de hand heeft. En zoo eet men korstjes van pasteien bij gebrek aan brood. Beter komt het dan ook voor die kostbare schepen naar Nederland terug te doen keeren, en van hieruit de algemeene belangen van ons land te leiden, door de schepen te bestemmen ter aflossing van schepelingen en het doen van reizen in 't belang van handel en scheepvaart.

»Men meene verder niet dat de opheffing van het Auxiliair eskader en eene zamensmelting van sommige onderdeelen daarvan met de Indische Militaire Marine, het gevolg zou hebben van eene verplaatsing van dezelfde uitgaven; zulks zal in geenen deele het geval zijn. De winst zal bestaan in minder uitgaven voor personeel, aangezien de schepen bepaald bestemd voor de verdediging der bezittingen, niet

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

steeds in dienst behoeven te zijn, doch grootendeels opgelegd kunnen blijven, even als zulks in Nederland het geval is en voorts in besparing op onkosten van onderhoud en reparatie.

»De 1e klasse schepen thans in Indië kunnen dan ook behalve schepelingen aflossen, reizen doen naar China en Australie, zoo als vroeger meermalen plaats had, en zoo zouden al die belangen vereenigd kunnen worden.

»Wanneer eenmaal ook, overeenkomstig de denkbeelden van den geachten afgevaardigde uit Amsterdam, de wijziging in de Indische Militaire Marine zal plaats hebben gehad, en werkelijk de Gouvernements Marine beter zal zijn ingericht en beter zal kunnen voldoen aan hetgeen van haar gevorderd wordt, dan zal de Indische Marine kunnen worden ingekrompen, en daardoor zal er minder personeel noodig zijn.

»Wanneer de twee ramtorenschepen van het Auxiliair eskader aan de Indische Militaire Marine worden toegevoegd, dan zal dit geen geld kosten; die twee schepen worden door Marine aan Koloniën overgedaan, zoo als dat gebruikelijk is; de uitrusting goederen worden getaxeerd, maar dat heeft geen directe uitgaven uit de schatkist ten gevolge. Alleen blijft, zoo als ik ter loops heb gezegd, de noodzake-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

lijkheid om eenige Staunches en torpedobooten aan te schaffen. Misschien heb ik mij daaromtrent onvoorzichtig uitgelaten, en heeft men daardoor een haak aan mij geslagen, maar het zijn nog maar plans."

En in de Eerste kamer sprak, (na de redevoering van den Heer Fransen van de Putte, die eene sombere voorstelling had gegeven van eene wijziging in het koninklijk besluit van 16 November 1866,) in hare zitting van 26 Januari 1884 de Minister Geerling het volgende:

»Wanneer ik terug denk aan de tijden waarop die bepalingen en besluiten zijn tot stand gekomen, dan ben ik het in alle opzichten met den geachten afgevaardigde eens, doch hij houde mij ten goede dat ik ook eenige ondervinding heb van Indische Marine zaken.

»Van nabij heb ik den treurigen toestand gezien, die hij ons heeft geschetst, en heb ik gezien hoe slecht men zich hield aan de vastgestelde bepalingen. Ik heb die heele lijdensgeschiedenis nagegaan, en reeds vroeg heeft zich bij mij de overtuiging gevestigd, dat aan een degelijke en afdoende hervorming van de Indische Militaire Marine groote behoefte was, vooral met het oog op het groote belang dat Nederland bij het in stand houden van zijne Kolonien heeft en in aanmerking genomen de sterkte van de natiën, die rondom ons liggen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»Het is gebiedend noodzakelijk dat de Indische Militaire Marine elementen bezitte die in staat zijn de Koloniën niet alleen tegen een Inlandschen vijand maar tegen een aanval bij voorbeeld van China te beschermen.

»Intusschen geloof ik dat de geachte afgevaardigde het in den grond der zaak met mij eens zal zijn, indien hij mij slechts vergunt ook mijne denkbeelden mede te deelen.

»Er is in 1866 eene zeer goede regeling tot stand gekomen. Maar in dien tijd is zeer veel gebeurd dat eenigzins heeft bijgedragen tot verandering van den algemeenen toestand.

»Ik heb bij het aanvaarden van mijn gewichtigen post alles overwogen wat met de Marine in verband staat en het is mij voorgekomen dat in het belang van de zuinigheid misschien wijzigingen kunnen aangebracht worden in de Indische Militaire Marine.

»In dien geest heb ik voorloopig gesproken met den vorigen Minister van Koloniën. De geachte afgevaardigde uit Zuid-Holland zal zeker weten dat er in Indië dikwijls pogingen zijn gedaan om een eigen Marine te hebben. Men wilde daar eenigzins onafhankelijk zijn; doch ik geloof niet, dat de geachte spreker er ooit aan gedacht heeft daaraan zijne toestemming te verleenen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

»En waarlijk dat zou niet goed zijn. De quintessence van de Indische Marine moet gezocht worden in het Nederlandsch personeel, dat leven geeft aan de Marine, zoowel in Indië als in Nederland, en dat haar doet zijn wat men noemen kan een flink Nederlandsch Eskader.

»De groote moeielijkheid echter om eene Marine in haar geheel samenstel in stand te houden, bestaande in de zeer kostbare opleidingen en oefeningen van het officieren personeel, het vormen van onderofficieren, de aanwerving en oefening van schepelingen, de non-activiteitsregeling, de pensionneering, de verloven en daaraan verbonden tractementen en soldijen, het uitgebreid administratief beheer dat daarvoor noodzakelijk zou zijn, dit alles maakt het gebiedend noodzakelijk dat het moederland hulp verleent in het zoo goed en doelmatig mogelijk bemannen van de Indische Militaire Marine waardoor zoo veel mogelijk gelijkvormigheid ontstaat met het gehalte der Nederlandsche zeemacht.

Voor die door het moederland te verleenen hulp zou alzoo door Indië, wil die hare vloot goed en doelmatig bemand zien, ook eene billijke tegemoetkoming in geld moeten worden verschaft, en is dit dan ook geen nieuw denkbeeld, daar reeds in den jare 1879 getracht is het aanzienlijk bedrag in gel-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

delijke uitgaven, die indirect het gevolg zijn van het bovengenoemde, onder cijfers te brengen, hetwelk alleen is afgestuit op de groote daaraan verbonden moeielijkheden, die de toenmalige Minister van Marine niet scheen te kunnen oplossen. Er was toen quaestie van eene vaste bijdrage uit de Indische geldmiddelen ten bedrage van 4 millioen aan de Nederlandsche schatkist en die hoofdzakelijk gebaseerd was op hetgeen Marine in Nederland direct en indirect bijdroeg aan de Indische Militaire Marine, daaronder begrepen de kosten van het auxiliair eskader. Het is echter de bedoeling niet thans deze zaak in dat opzicht van naderbij te beschouwen. Het geldt hier voornamelijk eene nieuwe regeling tot stand te brengen, die eensdeels beoogt Indië zooveel mogelijk in staat te stellen hare eigene Marine doelmatig te organiseeren, en anderdeels de Nederlandsche Staatsbegrooting te ontheffen van uitgaven die allen grond van billijkheid missen, terwijl zij tevens niet bevorderlijk zijn aan de hoofdeischen van de Nederlandsche marine".

Daarna deelt de admiraal Geerling een zeer lezenswaard brokstuk mede uit de marine geschiedenis van Indië en spreekt over eene voldoende wijziging der zoogenaamde civiele marine en eene samensmelting van een gedeelte van het auxiliair eskader met de

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Indische Militaire Marine en wijst verder op het misbruik dat van de schepen van 't auxiliair eskader wordt gemaakt, 't welk hij met een paar eclatante voorbeelden aantoont.

Het komt ons na eene aandachtige overweging van bovengenoemde uittreksels uit de gehouden redevoeringen van den Minister Geerling voor, dat zijn voornaam doel was om een eind te maken aan bestaande misbruiken en dit blijkt ten duidelijkste daaruit waar hij aantoont dat het auxiliair eskader eigenlijk tot nu toe niets anders is geweest en ook niet kon zijn dan een aanhangsel van de Indische Militaire Marine.

Dat heeft niemand weersproken. Het koninklijk besluit van 16 November 1866 moge in den beginne, en in den toestand waarin toenmaals de marine in Indië verkeerde, raison d'être hebben gehad, zoo blijkt nu van achteren dat het eigenlijk niets anders is geweest dan een middel om de koloniale geldmiddelen voor een groot deel te ontlasten van de zorg voor de defensie van Neerlands Indië. Immers de schepen van het auxiliair eskader, welverre van voor het doel gebruikt te worden waarvoor het heette te dienen, verrichtte op zeer enkele uitzonderingen na, uitsluitend Indische diensten. De kostbare ramtorenschepen bleven in vollen vrede, onafgebroken in

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

dienst, met hun volle bemanningen en versleten in weinige jaren hun ketels en bodems.

Dit doet men tenminste in 't moederland niet, waar de gepantserde schepen, slechts voor een korten tijd voor de oefening in dienst worden gesteld. En wat zegt nu de tegenwoordige Minister?

»Als de nieuwe ketels voor het ramtorenschip de *Koning der Nederlanden* gereed zijn, en de nieuwe kruk-assen voor de *Prins Hendrik* aangebragt, dan zullen die beide schepen weer een goede vaart kunnen loopen." Er is dus geen kwestie van dat men ze op een andere wijs zal benuttigen dan tot nu toe is geschied. Integendeel, Stations diensten, Indische diensten verrigten, nieuwe ketels verslijten (Holland is er goed voor!) en dus vooruit maar! De schroefstoomschepen 1 kl. betrekken eenvoudig weer stations (Westkust van Sumatra, Blokkade diensten, enz. enz.) geen zweem van een eskader blijft er over, en zoo vervliegt het jaarlijks millioen van de Nederlandsche Marinebegrooting, terwijl men hier in Nederland beknibbelt op guldens en de allernoodzakelijkste defensie tegenhoudt en uitstelt om toch maar een laag eindcijfer te bereiken.

Neen! dat wilde blijkbaar de Minister Geerling niet; hij wilde niet langer een toestand bestendigd zien, die de Nederlandsche Marine physiek en moreel

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

uitput. Hij wilde de toepassing op billijke schaal van het »*Suum Cuique.*" Hij wilde dat Indië betaalde voor 't geen uitsluitend voor Indië werd gepresteerd. Hij wilde de kostbaarste schepen der Nederlandsche vloot niet langer misbruikt zien, en indien hij sprak van uitbreiding der Indische Militaire Marine met opheffing van het Auxiliair eskader, dan was dit zeker met het doel om na eene behoorlijke regeling der diensten van de Gouvernements marine, die eerste marine in haar gehalte te verbeteren, door daaraan eenige groote schepen en torpedobooten toe te voegen, noodig voor het weren van een coup de main en al wat daaraan tot nog toe ontbrak voor Java's defensie.

Het is te bejammeren dat de Heer Geerling verhinderd is geworden zijn denkbeelden nader uit te werken, die alleen om zoo te zeggen ter loops zijn aangegeven. Het waren plans en toch kan het de aandacht niet zijn ontgaan, hoe groot de oppositie daartegen van den aanvang was. Naar ons gevoelen had men eerst op het definitieve voorstel dienen te wachten, alvorens zich daarover warm te maken, en de veronderstelling is welligt niet al te gewaagd dat de Heer Gericke daaruit de gevolgtrekking maakte dat de opheffing van het Auxiliair eskader volstrekt niet gewild was.

Maar wij daarentegen gelooven, dat reeds van den

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

aanvang af in dat opzigt het Koninklijk besluit van 16 November 1866 vicieus was. Het is steeds onze overtuiging geweest dat het veeleer voor de defensie van Indië wenschelijker ware geweest, zich van de Nederlandsche Staatsbegrooting zoo onafhankelijk mogelijk te maken. Daardoor zou de Indische Militaire Marine zich beter hebben kunnen ontwikkelen en alle elementen in zich opnemen noodig voor de verdediging van Java en den Indischen Archipel. Met andere woorden, wat het leger in Indië voor Indië doet, moest de marine ook voor Indië doen wat van haar kan worden geeischt.

Het is onzes inziens volstrekt niet noodig dat de Nederlandsche vloot hare beste schepen uitzend naar Indië, om dáár algemeene Nederlandsche belangen te behartigen. Het is tevens zonneklaar dat de regeling vicieus is in het onzekere dat er voor de Indische Regeering zelve in gelegen is, om schepen, bepaald bestemd voor hare verdediging, steeds blootgesteld te kunnen zien aan eene wellicht ontijdige terugroeping. *Indië* ligt niet naast de deur en wat er is dient er te blijven. Maar dan diene het ook de gevolgen alleen te dragen van hetgeen een Marine kost. Dan zal het tevens leeren zuinig te zijn en geen diensten aan schepen opdragen die op niets anders dan geldverspelling uitloopen. Er is verklaard dat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

wanneer eene opheffing van het auxiliair eskader plaats vond, het dan tijd wierd er aan te gaan denken om in Indië één Directeur van de Marine, alzoo een Indisch Hoofdambtenaar, aan te stellen als chef van het Marine-Departement; maar dit is eene ijdele bedreiging. Het zal nimmer in gezonde hersenen opkomen om wederom een Koloniale Marine in 't leven te roepen. En dat de Minister Geerling daaraan volstrekt niet dacht blijkt ten duidelijkste daar, waar hij zegt, dat al wenschte zijn voormalige ambtgenoot van Koloniën aan de Marine in Indië meer vrijheid van beweging te geven, hij echter dit zoo opvatte dat het beheer over de Indische Marine van uit Nederland moest worden gevoerd, dewijl het geoefende personeel en de officieren door de Nederlandsche Marine werden verstrekt.

De oppositie tegen de opheffing van het auxiliair eskader heeft verschillende oorzaken, die voor oningewijden niet zeer in 't oog springen. De officieren der Marine zijn er grootelijks tegen en wel om de eenvoudige rede dat zij bevreesd zijn dat de activiteit te veel verminderen zal, dat wil zeggen de actieve plaatsingen. Tegenwoordig blijven de officieren langer nonactief dan vroeger, en moeten zij dus van een kleiner tractement leven. Zij verlangen naar eene plaatsing, en vooral naar eene plaatsing in Indië die

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hen in de gelegenheid stelt eenige fondsen te kunnen overleggen. Wordt nu het auxiliair eskader opgeheven en de Indische Militaire Marine, bij eene verbetering der civiele, anders ingericht, dan zou, wanneer er overigens geen andere uitweg voor de activiteit gevonden wordt, het getal plaatsingen nog meer afnemen. Maar behalve dat volstrekt niet bekend is wat door een meer als staatsman handelend Nederlandsch Marine Minister zou worden verricht, en in hoeverre hierdoor eene compenseerende en meer doeltreffende activiteit zou geboren worden, zoo mogen toch egoistische motieven de overhand niet behouden en influenceeren op 's lands belang.

Maar ook de bewerkers van 't Koninklijk besluit van 16 November 1866, mannen die goed bekend waren met de toestanden der Marine en Koloniën, verzetten er zich ten sterkste tegen dat de hand geslagen werd aan eene wijziging daarvan. Men behoeft slechts de redevoering te lezen van den Heer Fransen van der Putte, in de zitting van 26 Januarij 1884 om daarvan overtuigd te worden. Natuurlijk zal het, bij den steun die de tegenwoordige Minister van Marine aan dat besluit heeft toegezegd, nog moeielijker worden voor de voorstanders van de opheffing van het auxiliair eskader om hun doel te bereiken, doch mannen als Kielstra, Van der Hoop,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Schimmelpenninck van der Oije, Seret, Roozeboom, Blussè en vele anderen zullen het kaf van het koorn weten te scheiden en zeker de zaak later meer à fond behandelen dan tot nu toe is geschied.

Ook ligt het wel eenigzins in den aard der zaak dat een Minister van Koloniën, vooral als hij aan de fiscalen kant wandelt, niet zoo bijzonder geneigd zal worden bevonden om mede te werken tot eene geheele finantieele ontlasting van de Nederlandsche Marine-begrooting, waar het betreft de uitgaven voor de Marine in Indië. Maar van eenen anderen kant zal hij toch niet ongeneigd zijn om de meest mogelijke zelfstandigheid aan de Indische Marine te verzekeren wanneer dit tevens kon strekken om geldverspillingen te voorkomen, die het noodwendig gevolg zijn van bestaande toestanden. Van een Nederlandschen Minister mag men niet anders veronderstellen. En het is hier dan ook de plaats om eens nader aan te geven wat naar het gevoelen van den schrijver dezer bladen tot eene goede regeling der Marine in Indië zou kunnen bijdragen.

In de eerste plaats dan moet men de zaak *ab ovo* beginnen.

1. Geen wijziging dan na een vastgesteld plan van defensie van Neerlands-Indië.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

2. Daarvoor benoeme men eene commissie van deskundigen.
3. Het defensieplan voor Indië vaststellen in Nederland en geen langdurige gedachtenwisseling met de Indische autoriteiten, dewijl alle gegevens in Nederland aanwezig kunnen geacht worden.

Wij veroorlooven ons evenwel nu reeds daarbij onze overtuiging uit te drukken, dat als hoofdbeginsel moet worden aangenomen, dat Indië geheel en al moet voorzien in de kosten voor hare Marine.

Daarbij moet blijven vaststaan, dat het materieel geheel en al, het eigendom zal zijn van de Koloniën.

Dat de Minister van Marine zorgt voor het aangevraagde geoefende personeel, waarvan de kosten komen ten laste van Indië.

Dat daarom het Marine-Departement in Indië moet worden beheerd door een Nederlandsch Vlagofficier aan wien een staf is toegevoegd bestaande uit actieve Nederlandsche Zee-Officieren.

Dat èn civiele èn Indische Marine onder het opperbevel van den Gouverneur-Generaal zullen staan onder de bevelen van dien Vlagofficier met den titel van Commandant der Zeemacht in N. I.

Dat steeds in Indië aanwezig zij een getal van 2 snelle Nederlandsche kruisers, onder een eigen chef,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

waarover ten dienste der kolonie niet mag worden beschikt dan in oorlogstijd, en in die gevallen bij geheime instructie vastgesteld.

Dat geen verwisselingen van personeel met dat van het Indisch Eskader tusschentijds mogen plaats hebben, maar alleen wanneer een kruiser naar Nederland moet terugkeeren, en alzoo zijn equipage kan verwisselen met manschappen wier tijd van dienst is verstreken.

De Indische scheepsmagt zouden wij wenschen aan te duiden onder den naam van Nederlandsch Indisch Eskader.

De divisie Nederl. kruisers onder die van Nederlandsche divisie in Indië. Natuurlijk dat alle kosten van die laatste Divisie zouden komen ten laste der Nederl. Staatsbegrooting.

Er zouden verder in verband daarmede maatregelen moeten genomen worden dat nimmer de Nederl. defensie in personeel te kort kan schieten om Indië te helpen, zoodat aan de behoorlijke bemanning van al het materieel in oorlogstijd in Nederland niets zou mogen ontbreken.

Naar aanleiding van dit alles zou wijziging van het Koninklijk Besluit van 16 November 1866 noodzakelijk zijn, zonder daarom in zijn geheel behoeven te vervallen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Laat ons nu eens nagaan welke voordeelen uit bovenstaande geprojecteerde maatregelen zouden voortvloeien.

1. Geen misbruik meer van kostbaar materieel behoorende aan de Nederl. Marine.
2. Eene allezins doelmatige inrigting van de Indische Militaire Marine.
3. Besparing van minstens 500 koppen op de sterkte van het Nederlandsch personeel.
4. Besparing van alle kosten voor 2 groote oorlogschepen.
5. Het geheel ongepraejudicieerd laten van de kwestie wat Indië aan Nederland moet restitueeren;

Wij eindigen dit gedeelte onzer beschouwingen niet zonder er nogmaals op gewezen te hebben, dat het verstrekken van behoorlijk geoefend personeel, aan de Nederl. schatkist groote opofferingen kost, die moeijelijk onder cijfers zijn te brengen, maar die, wanneer Indië daarin zelve zou moeten voorzien, onberekenbaar groote uitgaven zouden meeslepen.

Ten slotte zou door de voorgestelde organisatie de geheele Indische Marine, een uitsluitend Nederlandsch karakter blijven dragen, wat in het belang van Indië ten zeerste noodig is.

Een tweede onderwerp van zeer groot belang, waar over in de 2e Kamer niets is gesproken, is zeer

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

zeker te noemen de opleiding der schepelingen.

In het voorloopig verslag over de Begrooting van Marine voor 1886 komt het volgende voor: »Verscheidene leden bleven aan den Helder en Vlissingen als verblijfplaatsen voor de opleidingsschepen de voorkeur geven boven Amsterdam en Rotterdam, welk gevoelen echter niet zonder tegenspraak bleef. Eerstbedoelde leden zouden gaarne in kennis gesteld worden met het gevoelen van den Minister omtrent de plaats die hij het meest geschikt voor die schepen acht." En daarop antwoord de Minister:

»De kwestie der opleidingsschepen, wat betreft de beste wijze om die met de beschikbare middelen aan de bestemming te doen beantwoorden, is zeer zamengesteld en maakt een punt van ernstige studie bij den ondergeteekende uit. Voor zoo verre eene andere verblijfplaats voor die schepen wenschelijk mocht zijn, komt den Helder echter naar zijn gevoelen niet in aanmerking."

Maar in de Memorie van toelichting op de door hem ingediende begrooting zegt Zijn Exellentie op pag. 4 »De voor 1886 geraamde herstellingskosten zullen binnenslands noodig zijn voor het voltooijen der verbouwing van de *Sommelsdijk*, in 1882 aangevangen; van eene belangrijke herstelling aan het opleidingsschip *Admiraal van Wassenaar*, voornamelijk bestaande

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

in vernieuwing van dekken en tuig, waardoor het schip weder geruimen tijd voor zijne *nuttige bestemming* geschikt zal zijn; voor enz."

Hieruit volgt dus alzoo dat er in het in de laatste jaren gevolgde stelsel van opleiding voor jeugdige schepelingen geen verandering zal komen, maar integendeel die zaak vooreerst bestendigd wordt. De Minister zegt dat die kwestie zeer zamengesteld is, en dat hij er een ernstige studie van zal maken. Ons dunkt dat hij slechts zijn eigen begrooting behoeft te bestudeeren en daarmede in verband te brengen de rapporten van de Vlagofficieren van Gogh en van Alphen, laatstelijk kommandanten der zeemagt in Indië, en tevens hetgeen daaromtrent in 't midden is gebragt door zijn voorganger den Minister Geerling, om dan tot de wetenschap te komen dat de geheele opleiding zeer duur en zeer ondoelmatig te noemen is. Wij geven hem gaarne toe dat die kwestie zeer zamengesteld is, omdat hij rekening te houden zal hebben met de locale belangen van onze twee groote koopsteden, en met de personen bij de marine, die gaarne een binnenlandsche plaatsing hebben. Maar het wordt meer dan tijd, dat ook de geldverspilling eindige, die het gevolg is van de zeer kostbare opleiding van schepelingen voor onze kleine marine.

De *admiraal van Wassenaar* is een oud gediende,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

waaraan verleden jaar reeds een som van Negenentwintig duizend en zeven honderd eenenvijftig gulden, zegge *f* 29751,— vertimmerd is. De belangrijke herstelling die thans (onbepaald in cijfers en niet geraamd) in aantocht is zal zeker niet beneden die som blijven.

Naar mate de schepen ouder worden zullen zij meer geld van onderhoud gaan kosten, en men zou beter doen daarvoor vaste inrichtingen aan den wal te bouwen die eeuwen oud kunnen worden.

Volgens de begrooting kosten de 2 schepen aan

soldijen 's jaars	*f* 172122,—
aan voeding 's jaars	» 169177,—
de herstellingen in 1884 voor beide schepen	» 55781,—
	f 397080,—

Dus bijna 4 ton! Maar er zijn nog andere kosten, o. a. voor onderwijs waarvoor in art. 37 gelden zijn opgebragt, en verder voor hospitaal verpleging, reis, transport en verblijfkosten, geneesmiddelen, om de *f* 15000,— aan premiën niet te vergeten, en de *f* 10000,— aan subsidie jaarlijks voor de kweekschool te Leiden. Deelt men nu het getal van 4 of 500 Jongens, die jaarlijks de opleidingschepen verlieten op al die sommen dan blijkt daaruit dat elke jeugdige schepeling, zonder dat hij nog een uur werkelijke

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

dienst op een actief oorlogsschip heeft gepresteerd evenveel, zoo niet meer kost dan een adelborst van de 1e klasse.

En als men dan nog maar wat goeds kreeg; eilieve men leze de circulaire van den tegenwoordigen kommandant der zeemagt, van den 26 Aug. 1885 no. 9630 die in de Indische Dagbladen heeft gestaan, en de gedurig voorkomende berigten omtrent indisciplinaire handelingen van het jeugdige scheepsvolk (dat zoo niet uitsluitend dan toch grootendeels door de opleidingsschepen geleverd wordt) om zich een denkbeeld te kunnen maken van de prachtige resultaten der opleiding. En behield men de schepelingen nog maar, nadat zij eindelijk door langdurig verblijf aan boord, aan de krijgstucht gewend en tot matrozen bekwaam waren geworden, dan zou men ten minste eenig nut van dat volk op lateren leeftijd kunnen hebben; maar die heertjes weten wel beter; als hun contract met de regeering (hetwelk zeer doelmatig door den Minister Geerling met 2 jaren verlengd is om niet alles te verliezen) om en verstreken is, gaan de meesten heen.

De opleidingsschepen zijn naar onze meening te veel schoolschepen. Is het geen dwaasheid om bij de ruime gelegenheid die het Nederlandsche volk heeft om goedkoop en kosteloos onderwijs te ontvangen nog schepen tot scholen in te rigten, waar een geregelde cursus wordt gehouden van lager onderwijs.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Zoo als nu de opleiding tot matroos is ingericht, is zij een volslagen *failure* te noemen en moet men er ten spoedigste toe overgaan de praktische denkbeelden van den Admiraal Geerling te volgen, die daarenboven nog dat voordeel hebben dat zij de kosten op de helft terug zullen brengen, en beter gedisciplineerd en bekwaam jong volk dan de bedorven heertjes van Rotterdam en Amsterdam aan de marine zullen leveren.

Dit alles wil echter niet zeggen dat wij ook met die verbeteringen gestemd zouden zijn de opleiding te behouden. Wij zijn van gevoelen dat men veel beter zou doen, tot het oude systeem van werving van jongens terug te keeren en er niet meer aan te besteden dan de 30 gulden premie, waarvoor men jongens genoeg krijgen kan, en hen na eenige voorbereiding direct naar de actieve oorlogschepen te zenden, waar zij van meet af aan goede denkbeelden van krijgstucht zullen krijgen. En zonder tot eene wederinvoering van de lijfstraffen over te gaan, zoude het misschien nog zoo kwaad niet zijn, voor kleine misdrijven eene kleine ligchamelijke correctie vast te stellen, die zeer zeker van onberekenbaar nut voor de toekomst zou wezen. Schaft men de geheele opleiding van jongens af, alleen met het behoud van de Kweekschool te Leiden, dan wint men zeker een half millioen 's jaars,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

waarvoor dan een begin zou kunnen gemaakt worden, met snelle kruisers te bouwen, die naar het schijnt uit gebrek aan middelen, vooreerst nog achterwege zullen blijven.

Nu wij het woord kruisers hebben gebruikt, willen wij alvorens van dit schrijven af te stappen, nog eens even ons gevoelen zeggen over de zonderlinge denkbeelden die in den laatsten tijd over de wijze van oorlogvoeren zijn ontstaan. De Minister zegt ergens in zijn Memorie van toelichting dat hij er niet aan denkt om kruisers te bouwen, nu de beschikbare middelen en krachten voor de verdediging van het moederland en de kolonien nog onvoldoende zijn. Hij vermeent bovendien, dat al ware tegen dien aanbouw geen bezwaar, de vraag eerst nog ernstig dient te worden overwogen, of bij eenen eventueelen oorlog de door ons met kruisers te behalen voordeelen eenigermate zouden opwegen tegen de mogelijke schadelijke gevolgen. Hij voor zich zou geneigd zijn zijn die vraag ontkennend te beantwoorden.

Wij moeten bekennen uit dit antwoord niets anders te lezen dan dat er onder het beleid van den tegenwoordigen Minister wel geen kruisers gebouwd zullen worden, die nadeel kunnen toebrengen aan onzen eventueelen vijand. Naar ons gevoelen dient men den

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Minister onder het oog te brengen dat, als die vijand, Spanje of de vereenigde Staten van Noord-Amerika zou zijn, wij dan zullen bloot staan aan hun Kaperschepen, dewijl die Staten niet toegetreden zijn tot het tractaat van Parijs van April 1856, waarbij de kaapvaart is afgeschaft. Maar bovendien zal het aan de andere mogendheden, die daartoe wel zijn toegetreden, vrij staan met hunne oorlogsschepen onzen particulieren eigendom ter zee aan te tasten en voor goeden prijs te verklaren, ingevolge het bestaand oorlogsregt, zoodat wij geen represailles nemende op gelijke wijze, van zeer onvoordeelige Conditie zouden worden. Alle neutralen zouden met onzen vijand ongestraft handel kunnen blijven drijven, en de zijne zou er dus volstrekt niet onder lijden, terwijl bovendien de zee voor hem geheel vrij zou blijven en voor ons alzoo zou worden in werkelijkheid een »Mare Clausum." Waarschijnlijk dacht de Minister aan het feit dat het machtige Engeland verplicht is geworden restitutie aan Amerika te geven, voor de schade door de Alabama aan de Noordelijken toegebracht; maar als hij zoo redeneert dan dwaalt hij, want het feit dat dit schip in Engeland was gebouwd en uitgerust, was een flagrante schending der Neutraliteit tegenover een bevriende natie.

Wanneer men een rechtvaardigen oorlog voert,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

mag men elkaar wederkeerig zooveel mogelijk schade toebrengen, met het doel om den oorlog tot een spoedig einde te brengen en wanneer wij dat beginsel wilden loslaten, zouden wij veel beter doen om geen oorlog te beginnen, en ons liever dadelijk overwonnen te verklaren. Er is in deze geen middelweg te vinden, en het feit alleen dat er ergens op den Oceaan vijandelijke kruisers te vreezen zijn, is reeds een zeer doeltreffend middel om den vijandelijken handel en zeevaart in hooge mate te benadeelen en te verontrusten, en alzoo mede te werken tot het herstel van den vrede. De afgevaardigde uit Steenwijk de Heer van der Hoop, zag die zaak zeer goed in, toen hij bij de Beraadslaging over de Marine-begrooting voor 1884, tegenover den Generaal Reuther den aanbouw van kruisers verdedigde en wij hopen dat de Minister niet te lang zal overleggen om tot de conclusie te komen, dat kruisers een allernoodzakelijkst bestanddeel van onze Marine moeten uitmaken.

Ten slotte nog een enkel woord over onze zeemilitie. Zeer teregt is die zaak door den afgevaardigde uit Arnhem, den Heer Rooseboom, ter sprake gebragt. Die geheele zeemilitie is »een wassen neus". Zoolang de oefeningen niet herhaald worden, zoolang

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

den tijd van 4 jaren dat hij dienen moet, niet gebragt wordt op 5 jaren, zoolang niet uitdrukkelijk is vastgesteld dat alleen zeevarend volk daarbij mag worden opgenomen, tot zoo lang beteekent de zeemilitie luttel weinig wordt het dus hoog tijd ook daarin verandering te brengen.

LEIDEN, den Januarij 1880.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

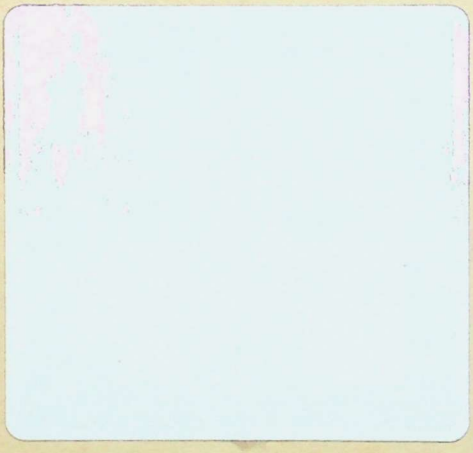

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA